

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aristophanis Comoediae Undecim

Graece Et Latine, Ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum nova octo Comoediarum interpretatione Latina, & notis ad singulas ineditis Stephani Bergleri nec non Caroli Andreae Dukeri ad quatuor priores. Accedunt Deperditarum Comoediarum Fragmenta, A Theod. Cantero Et Gul. Coddæo Collecta, ...

Aristophanes

Lugduni Batavorum, MDCCLX

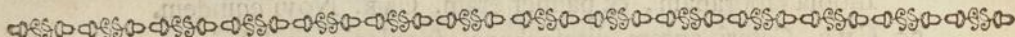
Actus primi scena secunda

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1094](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1094)

- Ὡς τὰ βίῳ τῆτ' αὐτὸ νομίσας ζυμφέρειν.
 ΚΑΡ. Τί δὴδ' ὁ Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῆς τεμμάτων;
 40 ΧΡ. Πεύσθ' σαφῶς γὰρ ὁ θεὸς εἶπέ μοι τοδί·
 Ὅτ' ἐξυμνήσομαι πρῶτον ἐξίων,
 Ἐκέλευσε τῆτε μὴ μεθίωθαι μ' ἔτι.
 Πάθειν δ' ἐμαυτῶν ζυμακολθεῖν οἴκαδ'·
 ΚΑΡ. Καὶ τῶν ζυματῶν δῆλα πρῶτος; ΧΡ. Τετῶι.
 45 ΚΑΡ. Εἴτ' ἔξω ξυμνῆσαι πῶν ἑπίνοιαν ἔθεῖς,
 Φεράζουσιν, ὧ σκαιότατέ, σοι σαφέστατα,
 Ἄσκειν τὸ υἱὸν τὸ ἑπιχώριον πρόπιν;
 ΧΡ. Τὰ τῆτο κρίνεις; ΚΑΡ. Δηλονοπήν ἔτι τυφλῶν
 Γνώμας δοκεῖ τῆτ', ὡς σφόδρ' ἐπὶ συμφέρον
 50 Τὸ μηδὲν ἄσκειν ὑγῆς ἐν τῶ νῦν χρόνῳ.
 ΧΡ. Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χροσμὸς εἰς τῆτ' ῥέπῃ,
 Ἄλλ' εἰς ἕτερον πῶ μείζον. ἢν δ' ἡμῖν φεράσῃ,
 Ὅς τίς ποτ' ἐπὶν, ἔποςι, ἔτι ἔχρειν,
 Καὶ ἔδεόμην ἦλθε μὲν ἰὼν σθαδί,
 55 Πυθοίμεθ' ἀντὶ χροσμὸν ἡμῶν, ὅ, πῶ νοεῖ.
 ΚΑΡ. Ἄγε δὴ, σὺ φρότερον σαυτὸν ὅς τις εἶ, φεράσῃ.
 Ἡ τὰ πῶ τῆτοις φρῶ. ΧΡ. Λέγειν χροσὶ τὰ πῶν.

ACTUS PRIMUS

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΠΛΟΥΤΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Εγὼ μὲν οἰμάζω λέγω σοι. ΚΑΡ. Μανθάνεις,
 Ὅς φησὶν εἶναι; ΧΡ. Σοὶ λέγῃ τῆτ', σὺν ἐμοί.
 60 Σκαιῶς γὰρ αὐτῶν ἔτι χαλεπῶς ἐκπιωθήσῃ.

Ἄλλ'

vf. 39. Τί δὴδ' ὁ Φοῖβος ἔλακεν] Euripides in Medea
 vf. circiter 680: Τί δὴτα Φοῖβος εἶπέ σοι παῖδων πέρι;

Ibid. Ἐλακεν] Scholiastes: Τραγικώτερον ἀπερὶνάλο, προσδιασύνειν, ὡς φασιν, Euripidov. Magis Tragice pronun-
 ciant simul cavillans, ut ajunt, Euripidem. Videntur
 Scholia praecipue respicere ad hoc Euripidis in Iphi-
 genia Taurica vf. circiter 980. — ἀδὴν τριπόδ' ἐκ
 χροσῶ λακὸν Φοῖβος — vocem tripodē ex auro profatus
 Phoebus. ad quod & supra Comicus ipse respexisse vi-
 detur in τριπόδ' ἐκ χροσῆλατι. Verbo λακὸν saepe
 ita utitur Euripides. Dicit autem Eustathius p. 950.
 lin. 11. & p. 1208. lin. 41. λακὸν nunquam de humana

voce dici proprie, nisi apud Tragicos, quorum ser-
 mone joci causa hic utatur Aristophanes. Occurrit
 quidem apud Aristophanem & alibi: sed vel ubi de
 Euripide sermo, vel ubi ipse loquens introducit,
 vel in Tragicis minis.

Ibid. Ἐκ τῆς τεμμάτων] Opportune Cl. Kusterus ad-
 ducit ex Lucretii Lib. I. vf. 740. Pythia quae tripode ex
 Phoebi lauroque profatur.

vf. 41. Ὅτ' ἐξυμνήσομαι πρῶτον ἐξίων] In Euripidis
 Ione vf. 540. Xuthus de oraculo sibi dato: Τὸν στυγα-
 γήσαντά μοι — δῆμον πάντ' ἐξίωτι τῶ θεῷ — παῖδ'
 ἔμῳν περικνήγῃ. Etenim qui primus mihi occurrisse exenti ex
 aida

Utpote qui vitae id putarem conducere.

CAR. Quid ergo Phoebus profatus est ex coronis?

40 CHR. Audies. clare namque Deus dixit mihi hocce:

Nempe, cui occurrerem primum egressus,

Hunc iussit ut numquam deseram:

Utque ei persuadeam, ut me una sequatur domum.

CAR. Cui ergo primo occurristi? CHR. Huic scilicet.

45 CAR. Ergone non intelligis mentem Dei,

Hominum perversissime, quae tibi dicit clarissime,

Ut filius tuus vivat vernaculo more.

CHR. Quonam signo istud ita iudicas? CAR. Nimirum vel coecus

Cognoscere sibi videtur hoc, quam valde sit conducibile,

50 Nihil boni conari hoc tempore.

CHR. Non potest fieri ut oraculum huc propendeat;

Sed ad aliud aliquid majus vergit. Quod si nobis dixerit

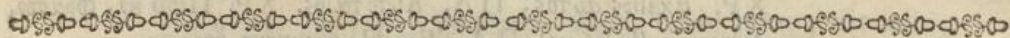
Iste, quinam sit, & cujus rei causa,

Vel cujus indigens, venerit nobiscum huc,

55 Cognosceremus quaenam sit mens oraculi nostri.

CAR. Agedum tu teipsum indica quinam sis, prius

Quam faciam quae deinceps consecutura sunt. CHR. Dicere oportet cito admodum.

SCENA SECUNDA.

Senarii Iambici.

PLUTUS, CARIO, CHREMYLUS.

PLUTUS. Equidem ejulare te jubeo. CAR. Intelligis

Quem se dicat esse? CHR. Tibi hoc dicit, non mihi;

60 Nam rustice & duriter eum interrogas.

At

aeede ista dei, filium meum esse. Unde & nomen filio illi inferius, *ἰων, ἰωνί δαδὸν ὄτι συνήρετο, ἰων, αὐτὸν scilicet quod occurristi.*

vl. 44. *Καὶ πῶς ἔρωσάν τις δὴτα πρῶτα;*] Hoc sic dixerat Eur. in Ione vl. 544. *πρῶτα δὴτ' ἰωνί ἔρωσάν τις πῶτα σὺν;* Primo itaque mecum contulisti gradum?

vl. 45. *Εἴτ' εἰ ἔρωσιν τὴν ἰωνίαν πῶτα;*] Hoc sic dixerat Eur. in Ione vl. 539. *ἰωνίαν ἀντὶ ἀκέραι.* errasti aenigmatis audito.

vl. 47. *Ἄρκις — πρῶτος*] Sic *κακῶστα ἀρκίς*, apud Aeschylum in Prometheus vl. 1065. & *ἀρκίαν ἀρκίς* apud Euripidem in Bacchis vl. 416.

vl. 48. *Δακρυοτὴν καὶ τὴν αὐτὴν γῆρας δέκω;*] Pro *τὴν αὐτὴν* legendum puto *τὴν αὐτὴν*, ut sit *δῆλον, ὄτι καὶ τὴν αὐτὴν δέκω γῆρας;* idque duplici sensu, vel ut sibi videatur scire coecus, vel ut nobis. Illud *καὶ τὴν αὐτὴν γῆρας*, à ratione est alienum; quia scientia non est ἢ ἀνοητοῦ, ut v. g. *τὴν αὐτὴν δέκω περιπατεῖν.* Coeco visum est ambulare. Error videtur ortus à proverbio *καὶ τὴν αὐτὴν δέκω*, quod saepe quidem alias occurrit, sed in hoc loco non, quamvis & Scholiastes ita putaverit.

vl. 55. *Ὁ, τὴν αὐτὴν*] *τὴν αὐτὴν*, *παταται ἰωνίαν ἀκέραι.* Eustathius p. 737. lin. 82.

- Ἄλλ' εἴ π' χαίρεις ἀνδρὸς θύοικε πρόποις,
 Ἐμοὶ Φεάσον. ΠΛ. Κλαίειν ἐγὼ γέ σοι λέγω.
 ΚΑΡ. Δέχου τ' ἀνδρα, καὶ τ' ὄρνιν ἔ' θεῶ.
 ΧΡ. Οὔτοι, μα' τ' Δήμητρα, χαίρησαις ἔ'η.
 65 Εἰ μὴ Φεάσεις γ', σπὸ σ' ὀλῶ κακὸν κακῶς.
 ΠΛ. ὦ τῶν, ἀπαλλάχθηλον ἀπ' ἐμῶ. ΧΡ. Πώμαλα.
 ΚΑΡ. Καὶ μὲν ὃ λέγω, βέλυσόν ὅτι, δέσποτα.
 Ἄπολῶ τ' ἀνθρώπων κέκιστα τυτονί.
 Ἄναθεὶς γ' ὅτι κρημόν τιν' αὐτόν, κατὰ λιπὸν
 70 Ἄπειμ', ἵν' ἐκείθεν ἐκτραχιλιθῆ πεσόν.
 ΧΡ. Ἄλλ' αἶρε ταχέως. ΠΛ. Μηδαμῶς. ΧΡ. Οὐκ ἐν ἔρεϊς;
 ΠΛ. Ἄλλ' ἦν πύθηδέ μ', ὅς τις εἴμ', εὔ οἶδ' ὄη
 Κακὸν π' μ' ἐργάσεσθε, καὶ ἀφήσειε.
 ΧΡ. Νῆ τὸς θεὸς ἡμεῖς γ', εἰδ' βέβλη γε σὺ.
 75 ΠΛ. Μέθεσθε νῦν μεσ φῶτον. ΧΡ. Ἦνὶ μεθίεμν.
 ΠΛ. Ἀκείλον δὴ. δεῖ γ', ὡς εἰκ', ἐμὲ
 Λέγειν, ἀ κρύπτειν ἢ παρεσκλιασμένῳ.
 Ἐγὼ γὰρ εἶμι Πλῆτῳ. ΧΡ. ὦ μιαιώτατε
 Ἄνδρῶν ἀπάντων. εἴτ' εἰσῆας Πλῆτῳ ὄν;
 80 ΚΑΡ. Σὺ Πλῆτῳ, ἔπας ἀθλίως ἀγκείμενῳ;
 ὦ Φοῖβ' Ἀπολλων, καὶ θεοὶ, καὶ δαίμονες,
 Καὶ Ζεὺς, π' φῆς; ἐκείνῳ ὄντας εἴ σὺ; ΠΛ. Ναί.
 ΧΡ. Ἐκεῖνος αὐτός; ΠΛ. Αὐτόταλος. ΧΡ. Πάθει ἐν, φράσον,
 Λύχμων βαδίζεις; ΠΛ. Ἐκ Πατροκλέους ἐρχομαι,
 85 Ὅς οὐκ ἐλγύσατ' ἐξόττωρ ἐγένετο.
 ΧΡ. Τεπὶ δὲ τὸ κακὸν πῶς ἔπαθες, κάτειπέ μοι.
 ΠΛ. Ὁ Ζεὺς με ταῦτ' ἔδρασεν ἀνθρώποις φθοιῶν.
 Ἐγὼ γ' ὦν μειράκιον ἠπέιλῃσ', ὅτι
 Ὡς τὸς δικαίους καὶ σοφὸς καὶ κοσμίους
 90 Μόνος βαδιοίμην· ὃ δὲ μ' ἐποίησεν, τυφλόν,
 Ἴνα μὴ ἀφαιγνώσκοιμι τῶν μνηδῶνα.
 Οὔπως ἐκείνῳ τοῖσι ληστῶσι φθονεῖ.

ΧΡ.

vñ. 63. Δέχου τ' ἀνδρα καὶ τ' ὄρνιν τῶ θεῶ.] Adhibet hunc versum Procopius Epist. 36. ubi frustra imaginatus fuerat magnam felicitatem quam ipsi praedixerat Mathematicus. Illud τ' ὄρνιν τῶ θεῶ exponit Eustathius p. 805. lin. 11. τῶ μαντικῶν σύμβολον. Vide Nostrum in Avibus vñ. 725.

vñ. 77. Ἦ] Pro ἦν. Illud, licet minus usitatum, est analogicum, quandoquidem εἶμι est ab ἦν. unde aor. 1. inusitatus ἦσα, deinde eieeto σ, ἦα, ut in ἔχεα a χέω. deinde per contractionem ἦ.

vñ. 78. ὦ μιαιώτατε ἀνδρῶν] Quasi ad hominem. Sic

in Avibus vñ. 1637. ἢ δαιμόνι ἀνθρώπων Πόσειδον. nec absurde, nam homines utique erant qui horum Deorum personas agebant.

vñ. 80. Ἀθλίως διακείμενῳ] Idem quod ἀθλίως ἔχω. quod apud Eurip. in Helena vñ. 1300. ἐπὶ νῦν ἀθλίως ἔχονθ' ἔρα.

vñ. 84. Ἐκ Πατροκλέους ἐρχομαι] Scholiastes: εἰς ἦν ἢ ἢ Λακωνικὸν βίον ζηλοῦντων Ἀθηναίων. πλείοσι μὲν σφῆδρα, ἄλλοις δὲ κικυόσις τις, καὶ φιλοχρημασῶ, καὶ σκεπτός κωμωδεύεται. Erat unus illorum Atheniensium, qui Laconicam vivendi rationem aemulabantur, dives quidem valde;

At tu, si delectaris hominis candidi moribus

Mihi dic, qui sis. PL. Plorare equidem te jubeo.

CAR. Amplectere virum, & omen à deo tibi oblatum.

CHR. Haudquaquam gaudebis, ita Ceres mihi propitia sit, amplius;

65 Nisi enim dicas qui sis, male te malum perdam.

PL. O boni, discedite à me. CHR. Haudquaquam.

CAR. Equidem quod dico optimum est, here,

Perdam hominem hunc pessime;

Statuam enim eum in loco aliquo edito, post ibi relicto homine,

70 Abibo, ut inde delapsus cervices frangat.

CHR. Tolle vero sublimem ocyus. PL. Nequaquam. CHR. Dicesne igitur?

PL. Sed si audiatis ex me qui sim, fat scio,

Aliquid mali facietis mihi, nec me dimittetis.

CHR. Profecto nos quidem dimitemus te, si modo velis ipse.

75 PL. Omittite nunc me primum. CHR. Ecce omittimus.

PL. Audite jam. necesse est enim, ut videtur, me

Dicere, quae celare constitueram.

Ego enim sum Plutus. CHR. O impurissime

Hominum omnium! itane vero tacebas Plutus cum esses?

80 CAR. Tune es Plutus, tam aerumnoso statu?

O Phoebe Apollo, & Dii, & Daemones,

Et Jupiter! quid ais? illene revera es tu? PL. Etiam.

CHR. Ille ipse? PL. Ipsissimus. CHR. Unde igitur, dic mihi,

Squalidus incedis? PL. E Patroclis aedibus venio,

85 Qui non lavit postquam natus est.

CHR. Hoc autem malum coecitatis quomodo passus es? dic mihi.

PL. Jupiter ita me tractavit, quod hominibus invideret.

Ego enim cum essem adhuc adolescentulus, minatus eram, me

Ad justos & sapientes & modestos

90 Solos iturum; ille autem me fecit coecum,

Ut ne dignoscerem illorum quemquam:

Adeo ille probis hominibus invidet.

CHR.

sed tanquam duriter vivens, & avarus, & tenax notatur. Plures huic Athenis e usmodi ἀκαρῶν ἀφροσύνης, πτωχότητος, ἰσοπέθιας patet ex Avibus vs. 1281. ubi vide Notam.

vs. 85. "Ὅτι δὲ ἐπέσται" In Nubibus vs. 835. ὅτι ὑπὸ τῆς φειδωλίας ἀπειροπύτ' ἀδύς πάσι, ἔσθ' ἡλίψατο, ἔσθ' εἰς κακὰς ἀδύς λυσιμύθους.

vs. 90. Ἰσοπέθια] Scholiastes Euripidis ad Orest. vs. 246. τὸν πλοῦτον τυρῶν λίγιστον, ὅτι ἀειταὶ ποιεῖ πλάστια. Plutum coecum dicunt, quia sine iudicio facit divites.

vs. 92. τοῖσι χερσὶσι φρονεῖ] Ex mente impiorum invidiam, eius rei causam dicit. Scholiastes philoso-

phice causam edisserit. cuius verba Latine vertam: Quomodo igitur Jupiter qui intelligitur esse prima causa, quisque potius velit bonis bene esse, excocavit Plutum haec dicentem? Dicimus igitur: Quod si necessario probis & virtutem colentibus obvenirent divitiae, fieret ut omnes ditescendi causa appeterent virtutem; Jupiter autem qui vult ut homines non propter utilitatem aliquam & emolumentum virtutem appetant, sed propter ipsam virtutem, his qui hanc colunt, etiam repulsam circa adipiscendas opes quandoque dat in vita. ut quisque appetat virtutem propter ipsam virtutem, non autem spe necessario consequendi opes ob virtutem.

- ΧΡ. Καὶ μὴ ἀγὰ τὲς λεητῆς γε πῶμα μόνως,
 Καὶ τὲς δικαίως. ΠΛ. Ὁμολογῶ σοι. ΧΡ. Φέρε, πὶ εἶν,
 95 Εἰ πάλιν ἀναβλέψαις, ὡσαύτ' ἢ παρῶν,
 Φύγεις ἀν' ἡδὴ τὲς ποτηρῆς; ΠΛ. Φήμ' ἐγώ.
 ΧΡ. Ὡς τὲς δικαίως δ' ἀν βαδίχοις; ΠΛ. Πάνυ μὲ εἶν.
 Πολλῶ γ' αὐτὲς ἐχ' ἑώρακα χροῖες.
 ΧΡ. Καὶ θαυμά γ' ἐδὲν' ἐδ' ἐγὼ γ' ὁ βλέπων.
 100 ΠΛ. Ἀφετὴν με νῦν· ἴσον γ' ἡδὴ τὰ π' ἐμῶ.
 ΧΡ. Μὰ Δί', ἀλλὰ πολλὰ μᾶλλον ἐξόμεοδά σε.
 ΠΛ. Οὐκ ἠγόρευον, ὅτι παρέξειν ἀράγματά
 Ἐμμέλειόν μοι; ΧΡ. Καὶ σύ γ', ἀντιβολῶ, πῖθῶ,
 Καὶ μή μ' ἀπολίπης, ἔ γ' ἐβύρῃσεις ἐμῶ
 105 Ζητῶν' ἐτ' ἀνδρα τὲς τρώπες βελτίονα.
 Μὰ τ' Δί', ἔ γάρ' ἔστιν ἄλλῳ, πλὴν ἐγώ.
 ΠΛ. Ταυτὶ λέγεις πάντες. ἠνίκ' ἀν δέ με
 Τύχῳ ἀληθῶς, ἢ γένων' ἢ πλῆστοι,
 Ἀτεχνῶς ὑπεβάλλουσι τῇ μοχθηρίᾳ.
 110 ΧΡ. Ἐχθ' μὲ ἔπας· εἰσὶ δ' ἔ πάντες χακοί.
 ΠΛ. Μὰ Δί', ἀλλ' ἀπαξάπαντες. ΚΑΡ. Οἰμῶξ' μακρά.
 ΧΡ. Σὺ δ' ἄς ἀν εἰδῆς, ὅσα, παρ' ἡμῖν ἦν μένης,
 Γενήσεται ἀγαθὰ, παρῶν τ' νῦν, ἵνα πύθῃ.
 Οἴμην γ' οἴμην (ξῶ θεῶ δ' εἰρήσεται)
 115 Ταύτης ἀπαλλάξεν σε τ' ὀφθαλμίας,
 Βλέψαι ποιήσας. ΠΛ. Μηδαμῶς τῆτ' ἐργάση.
 Οὐ βόλομαι γ' πάλιν ἀναβλέψαι. ΚΑΡ. Τί φῆς;
 Ἄνθρωπ' ἔτος ἔστιν ἄθλι' φῖσφ.
 ΠΛ. Ὁ Ζεὺς μὲ εἶδ' ἐν τῶν μῶρ', ἐμ', εἰ
 120 Πύθοιτ' ἀν, ἔπιτείψαι. ΧΡ. Νῦν δ' ἔ τῆτο δρᾶ,
 Ὅς πῆ σε παροπταίοντα ἀεινοστῆν ἐᾶ;
 ΠΛ. Οὐκ οἶδ'. ἐγὼ δ' ἐκείνον ὀρῶδῶ πάνυ.
 ΧΡ. Ἀληθες, ὧ δειλότατε πάντων δαυμόνων.
 Οἶγ' γ' εἶπα τίω Διὸς τυραννίδα,

Καὶ

vf. 96. Φύγεις ἀν τῆς] In Eccles. φύζονται γὰρ τὲς αἰχίας, ἐπὶ δὲ τὲς καλὰς βαδίζονται.

vf. 114. Ἐὶν θεῶ δ' εἰρήσεται] Euripides in Medea vf. 625. Νύμην· ἴσως γὰρ, σὺν θεῶ δ' εἰρήσεται, Γαμῆς τοιοῦτον, ὡς ὁ ἀνείσθαι γάμον. quem locum & Cl. Kusterus annotavit. Synesius Epist. 131. ἔξ' δὲ, σὺν θεῶ εἰρήσθαι, σὲ μὲν δ' ἐμοῦ &c.

vf. 115. Ταύτης ἀπαλλάξεν σε τ' ὀφθαλμίας] Cum hic vox ὀφθαλμίας minus commode posita esset, in altero Pluto hic versus mutatus fait: διὸ ἐν τῶ δεινῶ μετα-

πεποίησα inquit Scholiastes, qui & versum affert pro isto substitutum.

Τὴς συμφορᾶς ταύτης σε παύσειν, ἢ ἔχσεις. Calamitate ista, te liberaturum, quam habes.

vf. 119. Εἶδ' ἐν τῶν μῶρ'] Ambiguitas hic est, nam illud μῶρ' accipi potest & pro μῶρα substantive, ut apud Euripidem in Troadibus vf. 1059. ὁ τ' δ' ἐλεθρος εἰς φῖσφ' ἑκατὶ τὲ πούττοι μῶρον. Hujus interitus in timorem conficiet stultitiam ipsarum; & pro μῶρα in vocativo, hoc sensu: Jupiter qui novit res ipsarum, ὁ φύ-

- CHR. Atqui à probis honore afficitur solis,
Et à justis. PL. Assentior tibi. CHR. Age, quid ergo?
- 95 Si rursus cerneres ut antehac,
Fugitaresne malos? PL. Ita ajo.
CHR. Iresne ad justos? PL. Maxime quidem;
Multo enim eos non vidi tempore.
CHR. Et nihil mirum fane, nec enim ego, qui cerno.
- 100 PL. Dimittite nunc me, cognovistis enim jam statum rerum mearum.
CHR. Non certe *dimittemus*, sed multo magis te retinebimus.
PL. Nonne dicebam fore ut molestias exhibeatis
Mihi? CHR. At tu sine, quaeso, ut hoc tibi persuadeam:
Et ne deferas me, non enim invenies meipso,
- 105 Si quaeras, hominem melius moratum.
Non, inquam, Jovem testor: nec enim est alius *bonus* praeterquam ego.
PL. Haec dicunt omnes; quando autem me
Adepti fuerint revera, & evaserint divites,
Plane supra modum fiunt mali.
- 110 CHR. Ita quidem est; sunt tamen non omnes mali.
PL. Non certe *omnes* modo, sed ad unum omnes simul. CAR. Flebis largiter.
CHR. At tu ut scias, quanta, si apud nos maneat,
Eventura sint bona, adverte animum, ut intelligas:
Arbitror enim, modo Deus annuat,
- 115 Ista me liberaturum te coecitate,
Restituto visu tibi. PL. Minime istud feceris.
Nolo enim rursus visum recipere. CAR. Quid ais?
Homo iste est ingenio natus ad miseriam.
PL. Jupiter enim, qui novit horum stultitias, me, si haec
120 Audiret, penitus perderet. CHR. Nunc vero nonne hoc facit,
Qui te passim offendentem errare finit?
PL. Nescio; at ego illum formido maxime.
CHR. Itane? ò timidissime omnium deorum!
Putasne vero fore Jovis tyrannidem

Et

sue, me, si resciscat haec, perderet. & ita videtur accepisse Scholiastes, cuius haec est expositio: Τα πάντα τ' ἀνθρώπων πάντα εἰδώς, ἔπει εἶδεν ἀντὶν λαβόντα [μεταπειρώμενος δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ δούρειο.] τὸ δὲ, μᾶλλον, μεταλάβω. Res dominum omnes sciens; quia nihil ipsum latet. [mutata sunt autem & haec, in alio Plauto] vox autem μάλα interposita est per parenteseon. Nimirum in Scholiis istis lego, non μάλλον, ut in editionibus extat, sed μάλα. Si μάλλον scripsisset Scholiastes, non potuisset id pro parenthesi habere apud Comicum.

vs. 120. Περίνοσόν] νοσῶ non tantum *redco* significat, ut infra vs. 610 τὸτα νοσῶσι. Sed & *venio*, *ambulo*, ut in Acharu. vs. 29. sic ἐκκελευσάτω νοσῶν κελύματα, ubi vide quae notavi. Verbo composito utitur etiam infra vs. 494. & in Thesm. vs. 810. Lucianus in Timone Plutum facit sic loquentem: ἀνα κἄνω πλανῶντα περινοσῶν. *sursum deorsum obambulans erro.*

vs. 124. Τυραννίδα] In Nubibus vs. 564. Jovem vocat Deorum tyrannum: Σίαν Ζῆνα τυραννῶν. Vide Aeschylum in Prometheus.

- 125 Καὶ τὴς κεραυνοῦ ἀξίως τρωβόλα,
 Ἐάν γ' ἀναβλέψῃς σὺ καὶ μικρὸν ἡρόνον;
 ΠΛ. Ἄ, μὴ λέγ', ὦ πίνρη, ταῦτ. ΧΡ. Ἐχ' ἥσυχ[⊙].
 Ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σε ἔ Διὸς πολὺ
 Μείζον διωάμενον. ΠΛ. Ἐμέ σὺ; ΧΡ. Νὴ τ' ἐρατόν.
- 130 Αὐτίκα γάρ· ἀρχὴ ἀφ' ἧν ὁ Ζεὺς τ' θεῶν;
 ΚΑΡ. Διὰ τερύειον· πλείστον γὰρ ἔστ' αὐτῶ. ΧΡ. Φέρε,
 Τίς ἐν ὁ παρέχων ἐπὶ αὐτῶ τῆτ'. ΚΑΡ. Ὀδὶ.
 ΧΡ. Θύσει δ' αὐτῶ ἀφ' ἧν; ἔ ἀφ' ἑσπονί;
 ΚΑΡ. Καὶ νὴ Δί, εὐχοντά γε πλετεῖν ἀνίκρως.
- 135 ΧΡ. Οὐκ ἐν ὄδ' ἐπὶ αἰπὶ[⊙]· ἔ ῥαδίως
 Παύσειεν, εἰ βύλοιτο, ταῦτ' ἀν. ΠΛ. Ὅπι π' δὴ;
 ΧΡ. Ὅτ' οὐδ' ἀν εἰς θύσειεν ἀνθρώπων ἔτι,
 Οὐ βούν ἀν, οὐχὶ ἑαυτὸν, ὅσα ἄλλ' οὐδέεν,
 Μὴ βελομδύσ σε. ΠΛ. Πῶς; ΧΡ. Ὅπως; ὅσα ἔοδ' ὅπως
- 140 Ὡνήσε] δὴ πθεθεν, ἦν σὺ μὴ παρῶν
 Αὐτὸς διδῶς τ' ἀργύειον ὥστε ἔ Διὸς
 Τὴν δύναμιν, ἦν λυπηῖ π, καταλύσεις μόν[⊙].
 ΠΛ. Τί λέγεις; δι' ἐμέ θύσειεν αὐτῶ; ΧΡ. Φῆμ' ἐγὼ.
 Καὶ νὴ Δί, εἰ π' γ' ἐπὶ λαμφοῖν ἔ καλόν,
- 145 Ἡ χάριεν ἀνθρώποισι, ἀφ' ἧν σὺ γίγνε].
 Ἄπαντα τὰ πλετεῖν γὰρ ἔοδ' ὑπὶκτα.
 ΚΑΡ. Ἐγὼ γέ τοι ἀφ' ἧν μικρὸν ἀργυρίδιον,
 Δεῖλ[⊙] γαλήνμα, ἀφ' ἧν τὸ μὴ πλετεῖν ἴσως.
 ΧΡ. Καὶ τὰς χ' ἐτάρας Φασὶ τὰς Κορινθίας.
- 150 Ὅταν μὲ αὐτὰς πὶς πένης πειρῶν τύχη,
 Οὐδὲ προσέχειν τ' νοῦν· ἐὰν δὲ πλεσι[⊙],
 Τὸν φρωκίον αὐτὰς εὐθύς ὡς τοῦτον τρέπειν.
 ΚΑΡ. Καὶ τὴς γε παῖδας Φασὶ ταῦτο τοῦτο δρᾶν,
 Οὐ τ' ἐρατῶν, ἀλλὰ τερύειν χάριεν.
- 155 ΧΡ. Οὐ τὴς γε ληπτες, ἀλλὰ τὴς πόνης· ἐπεὶ
 Αἰτῶσιν ὅσα ἀργύειον οἱ ληπτοί. ΚΑΡ. Τί δαί;

ΧΡ.

vf. 125. Τρωβόλα] Plautus in Poenulo: Non ego triobelli sum.

vf. 127. ἀ] Interjectio. Vid. infra vf. 1052.

1b. Ἐχ' ἥσυχ[⊙]] Idem quod ἔχ' ἀπείμας in Nubibus vf. 260. & ἔχ' ἀπείμα σαυτὸν in Thefm. vf. 235. & μὴ ἀπείμας in Oreste Euripidis vf. 248. Noster per Synonymiam in Avibus vf. 1199. μὲν ἥσυχ[⊙], ἔχ' ἀπείμας, αὐτὸ 579, ἔτιμας τοῦ δέμας. Mane quieta, sis tranquilla, isthic sta, cursum inhibe.

vf. 129. Μείζον] Ed. Farrei & Brubachii μείζα quod magis hic placet.

vf. 131. Παύσειεν] Infra vf. 580. dicit Plutum apud Jovem retineri & Paupertatem ad homines mitti.

vf. 134. Εὐχοντά πλετεῖν] In Thesmophoriazotis jubentur mulieres inter alios Deos & Pluto vota facere vf. 306. Et in Pace vf. 1323. jubentur rustici Deos precari ut divitias ipsis largiantur.

vf. 138. Φαίσε[⊙]] Libum, fortunam Glossic. εἰδέν ut supra vf. 37. μνδέν.

vf. 140. Παρῶν] Horat. Serm. Lib. II. Sat. III. Rejeda praeda quam praesens Mercurius fert.

vf. 142. Ἡν λυπηῖ σί] In Avibus vf. 1246. ἔξ' οἴσθ' 674

- 125 Et fulmina trioboli,
 Si visum recipias tu vel modico tempore?
 PL. Vah! ne dixeris ista, miser. CHR. Sis quietus.
 Ego enim ostendam te Jove multo
 Plus posse. PL. Mene plus posse tu ostendes? CHR. Per Coelum juro.
- 130 Principio dic mihi, per quem imperat Jupiter Diis?
 CAR. Per argentum; plurimum enim est ei. CHR. Age,
 Quis itaque est qui ei hoc praebet? CAR. Iste Plutus.
 CHR. Per quem vero sacrificant Jovi? nonne per hunc?
 CAR. Et quidem, ita me Jupiter amet, precantur palam ut ditescant.
- 135 CHR. Nonne igitur iste causa est, & facile
 Finem imponat, si velit, his rebus? PL. Quid ita?
 CHR. Quia haud quisquam hominum sacrificaret amplius,
 Nec bovem, nec libum, nec aliud quicquam
 Te nolente. PL. Quomodo? CHR. Quomodo? nullo modo fiet ut
- 140 Emat scilicet, nisi tu praesens
 Ipse des argentum; itaque Jovis
 Potentiam, si tibi molestus fuerit, tolles solus.
 PL. Quid dicis? per me sacrificant ei? CHR. Ajo ego.
 Et profecto, si quid est praeclarum, aut pulchrum,
- 145 Aut venustum hominibus, id per te fit.
 Omnia enim divitiis parent.
 CAR. Ego etiam propter paucillum argenti
 Servus sum factus, quod non aequae essem dives.
 CHR. Quin & meretriculas ajunt Corinthias,
- 150 Si quando eas aliquis pauper attentaverit,
 Nec advertere animum; si vero dives,
 Culum eas statim illi obvertere.
 CAR. Quin & pueros ajunt idem istud factitare,
 Non amatorum, sed pecuniae causa.
- 155 CHR. Non probos inquam, sed meritorios; quoniam
 Non petunt pecuniam probi. CAR. Quid ergo?

CHR.

ἔτι Ζεὺς εἰ μὲ λυπήσῃ πύρα. Num scis, si Jupiter mihi molestus esse pergat.

vf. 146. Ἀπασίη] Horat. Serm. Lib. II. Sat. III. —
 annis enim res Virtus, fama, decus, divina humanaque
 pulchris Divitiis parent.

vf. 147. Δὲ αὐτῶν] Ita Ed. Juntae. Aldi autem &
 Brubachii διὰ μικρὸν habent: Farrei διὰ τὸ μικρὸν cum
 articulo. Noster infra vf. 240. Αἰὲν λαβεῖν τι μικρὸν ἀγ-
 γυρίδιον. Vid. Variantes Lectiones.

vf. 149. Τὰς Κορινθίας] Plurimae Corinthi erant me-

retices, sed pleraeque minime diabolares; quare non
 nisi divitibus ad illas adipiscere licebat: hinc prover-
 bium: ἢ παντὸς ἀδελφεὸς ἐς Κερύβην ἐστὶ πλοῦτος. Non
 cuius hominum contingit adire Corinthum. Ex Schollaste.

vf. 150. Περὶ τῶν Πύρα, Sollicito, attento Glossae i.
 e. illicio in stuprum. Infra vf. 1068. πύρα μὲν ἐν ἰσῶσι
 κατὰ τὸν τριβὸν ἐκπύραται. Lyllas super caede Erato-
 sthenis: ἵνα σὺ, ἰσὴν, πύρα ἐς τὰ ἄλλα τὴν παιδ' ἔκων. καὶ
 πύραρον δὲ μὲν εἰς εὐνοῖαν αὐτῶν. Nempe ut tu, inquit, at-
 tentes hic ancillam; nam & antebac ebrius trabebas eam.

XP.

utum apud
 mimi.
 oriazus jō-
 vota facere
 i Deos pro-

ut su-
 III. Rejeda

24 175
 174

- ΧΡ. Ὁ μὲν ἴππων ἀγαθόν, ὁ δὲ κύναις θηροβλήτας.
 ΚΑΡ. Αἰσχυνόμενοι γὰρ δεξιέειον αἰτεῖν ἴσως,
 Ὀνόματι ἀπειπέτησι τιμὴ μοχθηρίαν.
 160 ΧΡ. Τέχνην δὲ πᾶσαι ἀφ' σέ, ἢ σοφίσματα,
 Ἐν τοῖσιν ἀθρόωποισιν ἔω εὐρημάτια.
 Ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν σκυτοτομεῖ καθήμερον.
 Ἐπερ δὲ χαλκὸν πῆ, ὁ δὲ περταίνε,
 Ὁ δὲ χρυσοχοεῖ, χρυσίον ὄψεσθαι λαβάν.
 165 Ὁ δὲ λωποδύτει γέ, ἢ Δί· ὁ δὲ τοιχορυχεῖ.
 Ὁ δὲ κναφὸν πῆ· ὁ δὲ πλύνει κώδια.
 Ὁ δὲ βυρσοδεψεῖ γ'· ὁ δὲ γέ πωλεῖ κρόμμυα.
 Ὁ δ' ἄλλος γέ μοιχρὸς ἀφ' σέ περ ὄψαπίμε.
 ΠΛ. Οἴμι ταῖλας, ταυτί μ' ἐλάθανεν πάλας.
 170 ΧΡ. Μέγας δὲ βασιλεὺς ἐχ' ἀφ' ἑστέον κομᾶ;
 ΚΑΡ. Ἐκκλησία δ' ἐχ' ἀφ' ἑστέον γίννε;
 ΧΡ. Τί δέ; τὰς τριήρεις ἢ σὺ πληροῖς; εἰπέ μοι.
 ΚΑΡ. Τὸ δ' ἐν Κοκλίθῳ ξενικὸν ἐχ' ἔτ' ἑστέον τρέφει;
 ΧΡ. Ὁ Πάμφιλ' δ' ἐχ' ἀφ' ἑστέον κλαύσει;
 175 ΚΑΡ. Ὁ Βελονοπάλης δ' ἐχ' μὲν ἔσ' Πάμφιλ';
 ΧΡ. Ἀγροεῖ δ' ἐχ' ἀφ' ἑστέον πέρι;
 ΚΑΡ. Φιλέψι δ' ἐχ' ἑνεκά σε μύθους λέγει;
 ΧΡ. Ἡ ξυμμαχία δ' ἐσ' διὰ σε τοῖς Αἰγυπτίοις;
 ΚΑΡ. Ἐρεῖ δὲ Λαῖς ἐσ' διὰ σε Φιλανίδες;
 180 ΧΡ. Ὁ Τιμβέες δὲ πύργος; ΚΑΡ. Ἐμπέσοι γέ σοι.
 ΧΡ. Τὰ δὲ φράγματ' ἐχ' ἀφ' σέ πάντ' ἀφάτη;
 Μοιότατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἰπῶν.
 Κἀ τ' κακῶν, ἢ τ' ἀγαθῶν, εὐ' ἴω' ὅπι.
 ΚΑΡ. Κρατῆσι γὰρ καὶ τοῖς πολέμοις ἐχ' ἑστέον,
 185 Ἐφ' οἷς ἀν' ἔστος ὀπιχαθίζη μόνον.
 ΠΛ. Ἐγὼ τοσαῦτα διωατὸς εἰμ' εἰς ἀν' ποιεῖν;

ΧΡ.

vf. 159. Περιπέτησι] Horat. Serm. II. Sat. 7. —
verbisque decoris Obvolvatur vitium. Lucianus de Gymnasticis:
πειριπέτην τὸ πρᾶγμα ἐν λόγοις. oratione rem obvelare.
 Theophylactus Simocata Epist. 65. *περοχίματι θύνας πε-*
ριπέτην τὴν πανουργίαν ὁ κάκιστος. *praetextu venationis te-*
git nequitiam pessimum ille. Alio verbo ad eandem rem
 usus Lucianus de Amoribus: *πάθειαι αἰσχρῶς ὀνομάτων*
ἐπιγραφῶν αἰδᾶ. inscribentes nomina pudica turpibus af-
fectibus: alio & Theophyl. Sim. Epist. 28. κρύπτει τὴν
ἀτίαν προσώπων ἰματίων προσηματί. Occultas offensionem
animi praetextu lenium verborum.

vf. 164. Ὁ δὲ χρυσοχοεῖ, χρυσίον παρὰ σοῦ λαβάν.]
 Ita Edd. pristinæ Aldi, Juntæ, Farrei & Brubachii
 quas contuli, nuper ὁ δὲ χρυσοχοεῖ τις — addito τις

propter versum.

vf. 170. Μέγας] Sic vocabant Regem Perfarum. In
 Avibus vf. 486. in Acharnensibus vs. 65. & alibi.

Ibid. Κομᾶ] *Superbit.* Infra vf. 572. *μὴδὲν τὰ τριήρη κο-*
μάσθαι. & alibi. Sed vide quæ ad Nubes vf. 14. nota-
 vimus.

vf. 174. Πάμφιλ'] Foenerator fuit aliquis hoc nomi-
 ne, aut depeculator acerrimi, ut inquit Scholiastes.

vf. 175. Βελονοπάλης] *Acum insitorem* significat; sed
 hoc loco est nomen foeneratoris cujusdam, eodem teste.

vf. 176. Ἀργύριον] *Istum, sive Argyrium, ut est in*
Orat. Andocidis de Mysteriis, sive Agyrium, ut in Or-
at. Trapezitica Hocratis, & alibi, apparet divitem ali-
 quando fuisse: Comicus hic dicit eum propterea *insol-*
entem

- CHR. Alius equum generosum, alius canes venaticos.
 CAR. Namque dum pudet eos forte pecuniam petere,
 Verbo involvunt malitiam.
- 160 CHR. Artes item omnes propter te & praestigiæ
 Inter homines sunt inventæ;
 Alius enim eorum corium fecat *in futrina* sedens:
 Alius ferrum cudit, alius fabricatur e ligno:
 Alius aurum fundit, quod à te acceperat:
- 165 Alius etiam grassatur profecto: alius parietes perfodit:
 Alius fullonem agit: alius lavat pelles:
 Alius corium macerat: alius vendit cepas:
 Alius deprehensus in adulterio, propter te vulsuram patitur.
- PL. Heu me miserum, haec me dudum latuerunt.
- 170 CHR. Magnus vero Rex nonne propter hunc superbit?
 CAR. Concio nonne propter hunc agitur?
 CHR. Quid? triremes nonne tu imples? dic mihi.
 CAR. Conductum vero exercitum in Corintho nonne hic alit?
 CHR. Pamphilus nonne propter hunc plorabit?
- 175 CAR. Nonne Belonopoles una cum Pamphilo?
 CHR. Nonne Agyrrius propter hunc pedit?
 CAR. Nonne Philepsius tui causa fabulas narrat?
 CHR. Nonne propter te auxilia sunt Aegyptiis?
 CAR. Annon propter te amat Lais Philonidem?
- 180 CHR. Timothei autem turris — CAR. Ea quidem te obruat.
 Nonne omnia negotia propter te geruntur?
 Solus enim tu es omnium causa
 Et malorum & bonorum: hoc probe scias ita esse.
 CAR. Itaque & in bellis superiores semper sunt,
- 185 Super quibus iste sessitaverit solus.
 PL. Egone tanta possum solus efficere?

CHR.

lentem & contumeliosum fuisse, verbo *πίστρα* utens, metaphora ab asinis ducta, qui futuri ludunt & pedunt: In Vespis vs. 1296. *ἐν ἄλλαις, ἐν ἀλεῖται, ἐν ἀπὸ βόθ, κατεγέλα, ὡς περὶ κτηνῶν ὀνίδιον ἑνοχημένον*. Vide tamen notam sequentem.

vs. 177. *Φιλίππῳ*] Iste pauper erat & enarrandis historiis victum sibi quaeritabat. Ita Scholiastes; sed forte poterit huius & Agyrrii mentionem hic fecisse, quia uterque propter peculatum vincetus fuit, ut est in O-rat. Demosthenis contra Timocratem.

vs. 179. *Λαίῃ*] Haec meretrix Corinthi habitabat. Infra vs. 303. eam allegorice Circen vocat.

vs. 183. *Κακῶν*] Vide Timocreontis Scolion apud Scholiastem in Ranis vs. 1337. & Sophoclem in Anti-

gona vs. 301.

vs. 182. *Μονώτατος*] Etsi solus non potest esse magis vel minus talis; tamen, quia attributa quaedam possunt alicui *soli* magis vel minus convenire, Graeci hunc superlativum formarunt. Noster in Equitibus vs. 351. *ὄσος γὰρ ἐπὶ σοῦ μονώτατος κατηλωτισμένη σκώπαι*. Lycurgus contra Leocratem: *Τοῦ ἀποῦν μονώτατος ἐπὶ ὅμοιοι χάρις ἐστὶ*. Itaque vere *soli* nomen ab *ipsis* accepit regio haec. & iterum idem: *μονώτατος δὲ προσκικονταὶ ἀνὲρ ἐξ ἐπειρήσιας τῆς χάριος*. Solus meritisimo efficeretur ex hac regione. Theocritus Idyllio XV. vs. 137. *Ἐγναίς, ὡς φησὶ Ἀδάμι, ὑπὲρ ἐνθάδε κ' εἰς Ἀχίρουρα Ἡμεθίων, αἷε φανερὸν μονώτατος*. *Perfuris*, ὃ δὲ λέγει Adoni, & hic & in *Adonite* solus ut ajunt omnium semideorum.

XP.

Perfarum. In
 & alibi.

vs. 14. non-

quis hoc nomi-
 choliastes.
 agolūca; sed
 codem teste.
 lum, ut est in
 riam, ut in O-
 et divitem all-
 ropetres *inf-*
hantem

- ΧΡ. Καὶ ναὶ μὰ Δία τέτωνα πολλὰ πλείονα·
 Ὡς τ' ἐδὲ μετὸς σε γέρον' ἐδεῖς πώποτε.
 Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐπὶ πάντων πλησιονή·
- 190 Ἐρωτος. ΚΑΡ. Ἄρτων. ΧΡ. Μυσικῆς. ΚΑΡ. Τραγυμάτων.
 ΧΡ. Τιμῆς. ΚΑΡ. Πλακέντων. ΧΡ. Ἀνδραγαθίας. ΚΑΡ. Ἰαχάδων.
 ΧΡ. Φιλοπρίας. ΚΑΡ. Μάζης. ΧΡ. Στρατηγίας. ΚΑΡ. Φακῆς.
 ΧΡ. Σε δ' ἐγένετ' ἐδεῖς μετὸς ἐδεπώποτε.
 Ἄλλ' ἦν τάλαντά πες λάβη τριακάδεκα,
- 195 Πολὺ μᾶλλον ἐπιθυμῆ λαβεῖν ἐκκαίδεκα·
 Κἂν ταῦτ' ἀνύση, τετραράκοντα βέλε),
 Ἡ Φησιν, ἐ βιωτὸν αὐτὰ τ' βίον.
 ΠΛ. Εὖ τοι λέγειν ἔμοιγε φαίνεσθον πάν·
 Πλλυ' ἐν μόνον δέδοικα. ΧΡ. Φράζε εἴ πέει.
- 200 ΠΛ. Ὅπως ἐγὼ τ' διώαμιν, ἦν ὑμεῖς φατῆ
 Ἐχεν με, ταύτης δεσπότης γενήσομαι.
 ΧΡ. Νῆ τ' Δί'. ἀλλὰ κ' λέγῃσι πάντες, ὡς
 Δειλότατον ἔσθ' ὁ Πλοῦτος. ΠΛ. Ἡμισ', ἀλλά με
 Τοιχαρέχθ' τίς δέβαλ'. εἰσδύς γὰρ ποτε,
- 205 Οὐκ εἶχεν, εἰς τ' οἰκίαν, ἐδὲν λαβεῖν,
 Εὐρύων ἀπαξάπαντα κατακεκλεισμένα·
 Εἴτ' ἀνόμασέ με πῶν πρῶνοιαν, δειλίαν.
 ΧΡ. Μὴ γυν μελέτω σοι μηδέν' ὡς ἐὰν γένη
 Ἄνησ πρῶθυμθ' αὐτὸς εἰς τὰ σφάγματα,
- 210 Βλέποντ' ἀπιδείξω σ' ἔξυτερον εἴ Λυγκέως.
 ΠΛ. Πῶς ἐν διωήσῃ τέτο δρᾶσαι, Σηητὸς ὦν;
 ΧΡ. Ἐχω πιν' ἀγαθὴν ἐλπίδ', ἐξ ὧν εἶπέ μοι
 Ὁ Φοῖβος αὐτὸς, Πυθικὴν σείσας δάφνην.
 ΠΛ. Κἀκεῖνος ἐν ξύνοιδε ταῦτα; ΧΡ. Φήμ' ἐγώ.
- 215 ΠΛ. Ὁρᾶτε. ΧΡ. Μὴ φροντίζε μηδέν, ὦ γαθή.
 Ἐγὼ γὰρ, εὐ τέτ' ἰοῦσι, κἂν δεῖ μ' ἀπιδανεῖν,
 Αὐτὸς ἀφ' ἀφάξω ταῦτα. ΚΑΡ. Κἂν βέλε γ' ἐγώ.
 ΧΡ. Πολλοὶ δ' ἔσον) χ' ἄτεροι γὰν ξύμμαχοι,

Ἄοσις

vf. 193. Οὐδὲ μισός] Hunc locum videtur in memoria habuisse Aristoteles, cum Lib. II. Politicorum sic scripsit: ἡ ποικιλία τῶν ἀνθρώπων ἀλλοίωσι, καὶ το μὲν πρῶτον ἰκανὸν διαβόλαι μόνον. ὅταν δ' ἦδη τούτ' ἢ πατριον, αὐτὸ δ' ὄντα τοῦ πλίουθ', ἕως εἰς ἀπειρον ἐκβασι, malitia hominum est inexplebilis: & primum sufficiunt duo tantum oboli; ubi autem isti proprii fuerint suffi, semper pluribus indigent, donec in infinitum progrediantur.

vf. 197. Βιωτός] Gorgias Orat. Palamedis: Βίθ' δ' ἐν βιωτός πῆσιω: ἰσχυρῆσθ. Vita autem non est vitalis illi

qui fide caret: etiam δειλότων βίον dicunt, ut idem in eadem oratione. Lysias contra Andocidem: τούτ' ἐστὶ τὸ βίον βίον δειλότων. hoc est vivere vitam non vitalem. & alii sapientissime. Vide plura infra vf. 970.

vf. 200. Τὴν διώαμιν] Talis forma orationis est: Urbem quam statuo vestra est, Virg. Item: Istum quem quaeris ego sum, Plautus Epid. Act. III. Sc. IV. vf. 12.

vf. 202. Νῆ τ' Δία] Repetendum ex antecedentibus verbum φράσω, ut sit: Profecio dicam, quomodo istam potentiam exercere possis: dicit autem proposita prius quaestione,

- CHR. Et profecto istis multo plura.
Itaque nec plenus tui quisquam est factus unquam;
Nam aliarum rerum est omnium fatietas:
- 190 AMORIS. CAR. PANUM. CHR. MUSICAE. CAR. BELLARIORUM.
CHR. HONORIS. CAR. PLACENTARUM. CHR. VIRTUTIS. CAR. FICUM.
CHR. AMBITIONIS. CAR. PULTIS. CHR. IMPERII. CAR. LENTIS.
CHR. Tui autem plenus nemo unquam fuit;
Verum si quis talenta accipiat tredecim,
- 195 Multo magis cupit accipere sedecim;
Si haec confecerit, quadraginta vult,
Aut negat sibi vitalem esse vitam.
PL. Recte quidem mihi videmini dicere omnino;
Sed unum tantum timeo. CHR. Qua de re? dic.
- 200 PL. Quo pacto ego potentiae hujus, quam vos dicitis
Habere me, compos fiam.
CHR. Ita certe est, *times*: quin omnes etiam homines dicunt esse
Plutum (*divitias*) rem plenam timoris, PL. Minime; sed me
Parietum aliquis perfossor calumniatus est; cum enim irrepisset aliquando
- 205 In domum, nihil potuit auferre,
Quod reperisset omnia occlusa;
Itaque nominavit meam providentiam, timiditatem.
CHR. Ne jam curae sit tibi quicquam; nam si eris
Prompto & parato animo ad hanc rem,
- 210 FAXO, ut cernas acutius Lynceo.
PL. Quomodo tu poteris hoc efficere qui mortalis es?
CHR. Concepi bonam spem ex illis, quae mihi dixit
Phoebus ipse, Pythicam concutiens laurum.
PL. Ergone ille etiam horum est conscius? CHR. Ita inquam.
- 215 PL. Videte! CHR. Nihil sis sollicitus, ô bone;
Ego enim, scias hoc velim, etiamsi me necesse sit mori,
Ipsè haec efficiam. CAR. Et, si volés, ego etiam.
CHR. Multi autem erunt & alii nobis adjuutores,

Qui-

stione, cur divites sint timidi.

vs. 203. Δειλοτάτων] Pluto sive divitiis attribuit timiditatem, quae divitibus inest. Alludit autem ad locum Euripidis in Phoenissis vs. 554. Δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φοβερὸν κακόν. Est autem Plutus malum quoddam timidum & vitia amans: sive ad hunc in Archelao ejusdem: Πλοῦτος; ὁ πλοῦτος δ' ἀμαθία, δειλὸν δ' ἄμα. Ditescis? at Plutus est res inepta & timida.

vs. 210. Βλέποντα] Nunc respondet ad quaestionem Pluti, quomodo si potentia sua uti possit, nimirum si visum red-

piat; quod se effecturum dicit. Etiam ante dixerat: si Pluto vitus restitutus fuerit, Jovis regnum & fulmina nihil fore ad Pluti potentiam vs. 124.

vs. 212. Εγγὺ] In Vespis vs. 305. Ἰχθὺς ἐλπίδα χερσὶν οἶμα. Ibid. Εγγὺ] Pro ἰχθὺς οὐκ ἐστιν ἄ σίτη. Similia exempla ubique obvia.

vs. 213. Σελῶας δάδην] Callimachus Hymno in Apoll. init. Οὐρανὸς ἔπει πάλαιον ἐσέλασσε δάδην ὄρνιθας, quomodo iste Apollinis concussus est laureus ramus!

vs. 218. Χ' ἄρατοι] Pro καὶ ἄρατοι.

Ὅσοις δικαίοις ἔσιν ὄσκι ἢν ἀλφιζα.

220 ΠΛ. Παπαί. πνήρης γ' εἶπας ἡμῖν ξυμμάχης·

ΧΡ. Οὐκ ἦν γε πλετήσωσι ἐξ ἄρχης πάλιν.

Ἄλλ' ἴθι σὺ μὲν ταχέως δραμών. ΚΑΡ. Τί δρῶ, λέγε.

ΧΡ. Τὸς ξυμμάχους κἀλεσον (βύρῃσι δ' ἴσως

Ἐν τοῖσιν ἀρχοῖς αὐτῆς ταλαιπωρημένους)

225 Ὅπως ἂν ἴσων ἕκαστος, εἰταυθοὶ παρών,

Ἡμῖν μετὰρχη τῆδε ἔσσι Πλῆτε μέρος.

ΚΑΡ. Καὶ δὴ βαδίζω· τῆτο δὲ τὸ κρεάδιον

τῶν ἴσδοθεν πῖς εἰσενεγκάτω λαβών.

ΧΡ. Ἐμοὶ μελήσῃ τῆτό γ', ἀλλ' ἀνύσας τρέχε.

230 Σὺ δ', ὦ κράττε Πλῆτε πάντων δαιμόνων,

Εἴσω μετ' εἰμὲ δευρ' εἰσθ'. ἢ γὰρ οἰκία

αὐτή ἐστι, ἢν δεὶ χρημάτων σε τήμερον

Μετὴν ποιῆσαι, καὶ δικαίως καδίκως.

ΠΛ. Ἄλλ' ἀχθομαι μὲν εἰσών, νῆ τῆς θεῆς,

235 Ἐς οἰκίαν ἕκαστ' ἀλλοτείαν πάνυ·

Ἀγαθὸν γὰρ ἀπέλασθ' ἔδην αὐτῆ πώποτε.

Ἦν μὲν γὰρ εἰς Φειδωλὸν εἰσελθὼν τύχῃ,

Εὐθύς χατῶρυξέν με κατὰ τὴν γῆς κέτω.

Κἂν πῖς περσεύθη χρηστὸς ἀνθρώπος φίλος,

240 Αἰτῶν λαβεῖν πῖ μικρὸν ἀργυρίδιον,

Ἐξαργὸς ἐστὶ μὲν ἰδεῖν με πώποτε.

Ἦν δ' ὡς ᾠδρα πλῆγ' ἀνθρώπον εἰσελθὼν τύχῃ,

Πόρνοισι καὶ κύβοισι ᾠδραβεβλημένος,

Γυμνὸς θύραζ' ἐξέπεσον εἰ ἀκαρεῖ χρόνῳ.

245 ΧΡ. Μετεῖς γὰρ ἀνδρὸς ὄσκι ἐπέτυχες πώποτε.

Ἐγὼ δὲ τῆτε ἔσσι τρέπε πῶς εἴμ' ἀεὶ·

Χαίρω τε γὰρ Φειδόμῃνος, ὡς ἔδεις ἀνῆς·

Πάλιν τ' ἀγαλάν, ἦνικ' ἂν τῆτε δέμ.

Ἄλλ' εἰσώμῃ, ὡς ἰδεῖν σε βεβλομαι

Καὶ

vf. 219. Ἀνύσας πρίχε] *Properans curre: perge currere: fac curras. passim.*

vf. 220. Ποιῆσαι] *Euripides in Troadibus vf. 469. ὦ θεοὶ κακὸς μὲν ἀνακαλιῶ τῶς συμμάχους. ὁ Διὶ Ignaros quidem voco auxiliatores.*

vf. 233. Καὶ δικαίως καδίκως] *Qua jure, quare injuria. Terent. id est: quocumque pacto: quovis modo. Andocides Orat. I. κακὸς ποῖσιν ἐκ παντός τρέπε καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως. Laedere quovis modo, qua jure quare injuria. Vide in Equitibus vf. 256. & vf. 795. item in Acharnensibus vf. 372.*

vf. 237. Εἰς Φειδωλὸν εἰσελθὼν] *Talis usus particulæ εἰς notandus. Simili plane modo Lyfias in Orat. de Bonis Aristophanis: εἰσελθὼν εἰς τὴν πατέρα καὶ ἐμὴν. Ingressus ad patrem meum. Ifæus de hæreditate Apollodoti: εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐμὴν μητέρα. Aeschines de Falsa Legatione: εἰσελθὼν μὲν φησὶν εἰς μονοξύλιον ἀποκίω κατὰ τὴν Λυδίαν ποταμὸν καὶ νυκτὸς εἰς Φίλιππον. At me in litore per Lydiam suavius navigasse nobis ad Philippon. Phalaris Epist. 64. εἰς ἐμὴν κεραισθῆναι τοὺς λόγους, ut ad me referrentur sermones. Synesius Epist. 108. εἰς χερσαίμην ἂν ἄλ-*

Quibus scilicet, cum iusti essent, non erat farina.

220 PL. Papae! miseros utique praedicas nobis adjutores.

CHR. Non; si modo ditescant denuo.

Sed tu abi citato cursu. CAR. Quid faciam? dic.

CHR. Socios nostros in colendis agris, accerfe, (forte autem invenies
In agris ipsos, cum aerumnis conflictantes)

225 Ut quilibet hic se sistat, & aequalem
Nobiscum accipiat hujus Pluti partem.

CAR. Jam eo; sed hanc carnem
Eorum aliquis, qui intus sunt, capiat, & intro auferat.

CHR. Mihi erit curae; sed perge currere.

230 Tu vero, Plute, deorum omnium praestantissime,

Intrò mecum huc ingredi; domus enim

Haec est, quam te opibus oportet hodie

Implere, qua jure, qua injuria.

PL. At mihi aegre admodum est, Deos testor, quoties ingredior

235 In domum alienam;

Nam nihil boni mihi illic obtigit unquam;

Si enim ad parcum aliquem ingressus fuero,

Continuo me defodit in ima terra:

Tum si quis accedat probus homo & amicus

240 Rogatum, ut accipere possit paululum pecuniae;

Negat se vidisse me unquam;

Si vero ad insanum & prodigum hominem intravero,

Scortis & aleis objectus,

Nudus domo excido, brevissimo tempore.

245 CHR. Non enim in hominem moderatum incidisti unquam;

Ego vero his moribus semper soleo esse:

Nam & parcendo delector, ut nemo alius;

Et vice versa sumtus faciendo, quando ita opus est.

Sed ingrediamur; nam volo ut te videat

Uxor

Θον εις ει. Quibus usus ad te proficisci potuissem. Et Comicus noster in Avibus vs. 619. καὶ εἰς ἀλλοθεν, εἰς εἰς Ἀρμυῶν ἐλθόντες. vs. 241. Ἐξαρνός εἰς.] In Nubibus vs. 1234. Andocides de Mysteriis: ἀπαρνήσῃ δὲ Ἀλεβιάδῃ καὶ ἰξάρῃ εἶρε. Contradicente autem Alcibiade & negante. & alii passim. Sophocles in Antigone paulo aliter vs. 441. ἀπαρνήσῃ δὲ ἰξάρῃ καθίστατο. vs. 242. Εἰς παραπλήγῃ] Ita Edd. pristinae εις non

δε. Subauditur vox διάνοιαν, quam expressit Aeschines Epist. 11. παραπλήξῃ τὴν διάνοιαν αὐτῶν, quia erat metae mentis: potest etiam subintelligi vox φρενῶν aut similis: hinc φρενὸπλοκῆ apud Aeschylum in Prometheus vs. 1053. Idem est παραπληγμῖν in Lyffrata vs. 833. De particula εις vide quae paulo ante notavi. vs. 246. Πῶς] Non est hoc loco interrogativum. αὐτῶν idem valet quod αὐτῶν ποτε.

250 Καὶ τὴ γυναικα, καὶ τὸν τὸ μόνον,
 Ὅν ἐγὼ φιλοῦμαι μάλιστα σέ. ΠΑ. Πείθομαι.
 ΧΡ. Τί γὰρ ἂν πῆ οὐχὶ πρὸς σέ παληθῆ λέγῃ;

ACTUS SECUNDI

Τετράμετροι Ἰαμβικοί, Καταληκτικοί· Δίμετροι
 Ἀνακρέοντῆες, καὶ ἄλλοι τινές.

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Ἐπολλά δὴ τὰ δεσπότη ταυτὸν θυμόν φαζόντες,
 Ἄνδρες Φίλοι, καὶ δημόται, καὶ ἔτι πονεῖν ἐρασταί.
 255 Ἴτ', ἐγκοιῖτε, σπύδρεθ', ὡς ὁ καιρὸς ἔχει μέλλειν,
 Ἄμ' ἔτ' ἐπ' αὐτῆς τὴ ἀκμῆς, ἢ δὲ παρόντας ἀμύνειν.
 ΧΟΡ. Οὐκ ἔν ὄρας ὀσμωμῶν ἡμᾶς πάλαι προθύμως,
 Ὡς εἰκὸς ἔστιν, ἀσθενεῖς γέροντας ἄνδρας ἦδη.
 Σὺ δ' ἀξιοῖς ἴσος με εἶναι, ὡρὴν ταῦτα καὶ φράσαι μοι,
 260 Ὅτι χρεῖν γ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκεν ἡμᾶς.
 ΚΑΡ. Οὐκ ἔν πάλαι δή περ λέγω· σὺ δ' αὐτὸς οὐκ ἀκχεῖς.
 Ὁ δεσπότης γὰρ φησιν, ὑμᾶς ἠδέας ἀπαντας
 Ψυχεῖ βίαι καὶ δυσκόλῃ ζήσειν ἀπαλλαγέντας.
 ΧΟΡ. Ἔστιν δὲ δὴ τί; καὶ πότεν τὸ φράγμα τῶθ', ὃ φησιν;
 265 ΚΑΡ. Ἐχὼν ἀφ' ἑαυτοῦ δεῦρο φρεσβύτιον πῆν, ὡ πόνηροι,
 Ῥυπαῖα, κυφόν, ἀθλιον, ῥυσόν, μαδῶνα, ἰωδόν.
 Οἶμαι δὲ, νῆ τ' ἔρανον, καὶ ψωλὸν αὐτὸν εἶναι.
 ΧΟΡ. Ὡ χρεσὸν ἀγέλας ἐπῶν, πῶς φῆς; φράσαι μοι.

Δη-

xl. 252. Τί γάρ] Ita fere & Euripides Iphigenia in Aulide vl. 1295. Τί γάρ παλαθῆ εἰα εἶποι τις ἂν; Cur enim non fateatur aliquis quod verum est?

vl. 253. Θύμον] Glossae: Thymum. Herba apibus grata. Virg. Dumque thymo pascentur apes. Hesychius exponit θυμόν, σπυροδοῖν, allium: qui cibus est conveniens gregi rustico, qualis iste est, quem hic adducit servus. Virgilius: — fessis messoribus aestu Allia serpyllūque verbas contundit olentes. Horat. Epod. 3. Edat cicutis allium nocentius O dura messorum illa! Videtur autem Comicus alludere ad vocem θυμός, animus, ira, respiciens ad illud Homericum, ὃν θυμόν κατέδωκεν, fuit animum comedens.

vl. 255. Ἐγκοιῖτε] Glossae: ἰγκοῖα, accelero. metapho-

ra ab athleticis, qui ἐκένθ, in pulvere, luctabantur; contra ἀκοιῖται, sine pulvere. Eurip. in Hecuba vl. 506. σπυροδοῖν, ἰγκοῖα, ἰγκοῖα, ἰγκοῖα, ἰγκοῖα, ἰγκοῖα. Vid. in Lyibus vl. 1324. Ecclef. 490. & ibid. 290.

Ibid. Ὡς ὁ καιρὸς] In Thesimoph. vl. 670. ὡς ὁ καιρὸς ἐστὶ μὴ μέλλειν ἔτι.

vl. 256. Ἀκμῆς] ὁ καιρὸς ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς τὴ ἀκμῆς. Sophocles in Electra vl. 22. ὡς ἐνταῦθ' ἴσμεν ἰν' αὐτῆς ἐκείνῃ καιρὸς, ἀλλ' ἐργῶν ἀκμῆ, nam eo devenimus ubi non amplius curandū tempus est, sed rerum gerendarum articulus. Euripides in Phoenissis vl. 1040. Ἰο. ἦλλον δὲ πρὸς κίνδυνον Ἀργείας δούρας; Nun. Ἀκμῆν γ' ἐπ' αὐτῆν. Ioc. venerunt ad discrimen praellii Argolici. Nun. Imo. ad summum. [Horat. venimus ad summum fortunae] aliquando ἀκμῆ simpliciter pro

250 Uxor mea, & filius unicus,
Quem ego post te amo maxime. PL. Credo.
CHR. Cur enim tibi aliquis veritatem non dicat?

SCENA PRIM A.

Oedonarii Jambici, Catalectici: Dimetri Anacreontii,
& alii quidam.

CARIO, CHORUS.

CAR. O qui saepe jam cum hero meo commune allium edistis,
Amici Viri, & populares, & laboris amantes!

255 Ite, properate, festinate; nam tempus non est cunctandi,
Sed in summo est, in quo oportet vos opem ferre.

CHOR. Nonne vides nos jam dudum conari ire,
Ut par est viros imbecillos & jam senes?
At tu forte vis ut curram, priusquam istud dicas mihi,

260 Cujus rei causam herus tuus accersiverit nos.
CAR. Atqui jam dudum dico tibi; tu autem non audis:
Herus, inquam, meus dicit, vos jucunde omnes
Victuros, frigidam ista & dura vivendi ratione solutos.

CHOR. Quanam vero res est illa, aut unde, quam ille narrat?
265 CAR. Advenit huc habens secum senem quendam, o miseri,
Squalidum, incurvum, aerumnosum, rugosum, calvum, edentulum,
Et profecto arbitror etiam verpum eum esse.

CHOR. O qui aureum nuncium adportas, quid ais? dic mihi;

Osten-

pro occasione. Euripides in Hecuba vs. 1042. *ὅς ἀμυδὴ καλὴ ἔνδεσσι παρὶναι Τροάδιν τῆ συμμάχῃς*, nam tempus vocat ut adsumus Hecubae & Troadibus auxiliariis: qui locus valde est similis Aristophaneo. Aeschylus in Persis vs. 407. *ἄρτι ἔρ' ἢ μέλλειν ἀμυδῆ*, & non amplius cunctandi tempus erat. Sophocles in Ajace Mastigophoro vs. 818. *ἄρτι μὲν ἔρχομαι, ἀλλ' ἔδειξεν ἀμυδῆ*, eamus, festinamus, non est sedendi tempus. Idem in Philoctete vs. 12. *ἀμυδῆ γὰρ ἢ μακρῶν λόγων*, nam tempus non est multa fabulandi. Euripides in Electra vs. 275. *ἢ γὰρ γόν ἀμυδῆ*, non enim nunc occasio est. Ib. vs. 684. *εὐχόμεν δ' ἀμυδῆ*, eundi autem tempus est. Vid. in Avibus vs. 1687. notata. vs. 257. *Ὀδοῦν ὄρῃ;* Senex Iolaus apud Euripidem in Heraclidis vs. 734. inquit: *ὀδοῦν ὄρῃς μὲν πολλοὶ ὄρῃ*

ἰσχυροί; cui servus: *ὄρῃς δὲ κοῦρῃ μᾶλλον ἢ σπυδοῦσθῃ* σ. Nonne vides ut festinet pes meus? Video te potius ita putare, quam revera festinare. vs. 260. *Ὅτι χάρην*] Hic versus mox iterum occurret mutata una voce. vs. 262. *Ἡδὲ μὲν*] in Avibus vs. 755. *ὅτι ἄδῃς*. vs. 265. *Ἡγερότατον*] Illos tantum characteres memorat qui Pluto huic cum plerisque senibus, atque adeo cum praesente senum choro sunt communes, ut eos cavillietur; nam Plutus insuper & coecus & claudus erat. vs. 267. *Νῦν δ' ἔρπον*] Cui genitalia amputata. vs. 268. *Χερσὶν*] Aurum pro bonitate eximia, propter praesentiam illius metalli. Julianus Epist. II. ad hunc locum respicit. quod & Cl. Kusterus notavit.